

УКРАЇНСЬКА МОВА

БУКВАР

1

КЛАС

Частина 1

Інтегроване навчання

Державний Гімн України

*Музика М. Вербицького,
слова П. Чубинського*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Остапенко Ганна Сергіївна
Мовчун Леся Вікторівна

УКРАЇНСЬКА МОВА

БУКВАР

Підручник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)

ЧАСТИНА 1

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Київ • Світич • 2025

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 07.01.2025 № 22)*

*За типовою освітньою програмою,
розробленою під керівництвом Р. Б. Шияна*

Цікаві рубрики підручника

(Умовні позначення для вчителя)

Моя бібліотечка

Літературні твори для
слухання / самостійного
читання та обговорення

Мовна казка

Лінгвістичні казки
для опанування дітьми
мовних понять

Читалочка

Складові таблиці, завдання
та комікси для тренування
навички читання

Наш театр

Твори та інструкції
для театралізованої
діяльності

Остапенко Г. С.

О 76 Українська мова. Буквар : підруч. для 1 кл. закл. загал.
серед. освіти (у 2-х ч.). Ч. 1 / Г. С. Остапенко, Л. В. Мовчун. —
Київ : Світич, 2025. — 96 с. : іл.

УДК 811.161.2(075.2)

Електронний інтерактивний
додаток до підручника —
на сайті SvitDovkola.org/um1/2025

Любий друже! Люба подруго!

У цьому підручнику мешкають веселі персонажі.
Вони радо запрошують тебе до чарівного світу
української мови.

Нумо літери вивчати!

І цікавинки читати!

Пам'ятай, малечо мила...

Твоя мова — твоя сила!

Умовні позначення

попрацюй у парі

попрацюй у групі

обговори з класом

Зміст

(для вчителів та батьків)

ТИЖДЕНЬ 1. Я – ШКОЛЯР / ШКОЛЯРКА

Будьмо знайомі!	4
Привіт, школо!	5
Слова — назви предметів	6
Слова — назви ознак	7
Слова — назви дій	8

ТИЖДЕНЬ 2. НАШ КЛАС

Лісова школа	9
Усне та писемне мовлення	10
Слово, речення, текст	11
Склад і наголос	12
Звуки мовлення	14

ТИЖДЕНЬ 3. МОЇ ДРУЗИ

Лічилки	16
Звуки і букви	17
Де живуть букви	18
О о	20
А а	21

ТИЖДЕНЬ 4. МОЄ ДОВКІЛЛЯ

Осінь краса	22
І і	23
Як І пом'якшує	24
И и	25
Друзі назавжди	26

ТИЖДЕНЬ 5. ОСІННЯ МОЗАЇКА

Осінні зміни	27
Л л	28
М м	29
На фермі	30
“Ріпка” на новий лад	31

ТИЖДЕНЬ 6. БАТЬКІВЩИНА

Наш прапор	32
Н н	33
Як літери у складі гралися	34
Ділимо слова на склади	36
Символи України	37

ТИЖДЕНЬ 7. МИ – ПІДПРИЄМЛИВИ

Як бути підприємливими?	38
С с	39
Е е	40
Т т	41
Осінні пригоди	42

ТИЖДЕНЬ 8. ТЕХНІКА, ЯКА ДОПОМАГАЄ

Відкриття	44
Г г	45
Визначаємо наголос	46
До гномів на гостину	48

ТИЖДЕНЬ 9. СВІТ ГРИ

Бути грі!	50
Ґ ґ	51
Вимова звуків [г] і [ґ]	52
К к	53
Граємо разом	54

ТИЖДЕНЬ 10. ТЕАТР

Хто створює вистави?	56
П п	57
Р р	58
А що в театрі?	59
Баранці на сцені	60

ТИЖДЕНЬ 11. МОДА

Ми — модні	62
Й й	63
Завжди м'який	64
З з	65

ТИЖДЕНЬ 12. ВОДА

Загадки	66
Д д	67
Дві букви — один звук	68
Зима йде	70

ТИЖДЕНЬ 13. ЗИМОВА МОЗАЇКА

Снігові фантазії	72
У у	73
Складаємо речення	74
Крапка і Знак Оклику	75
Зимові знахідки	76

ТИЖДЕНЬ 14. ТАЄМНИЦІ КОСМОСУ

Де дізнатися про космос?	78
В в	79
Види речень	80
Знак Питання	81
Космічна мандрівка	82

ТИЖДЕНЬ 15. ПОДАРУНКИ

Що подарувати?	84
Ь	85
Робота для М'якого Знака	86
Сніговикова пригода	88

ТИЖДЕНЬ 16. ЗИМОВІ СВЯТА

Зустрічаємо Різдво!	89
Ш ш	90
Х х	91
Зі святом!	92

Будьмо знайомі!

Привіт! Я — **Дружислóвик**, твій помічник у спілкуванні. Нумо дружити!

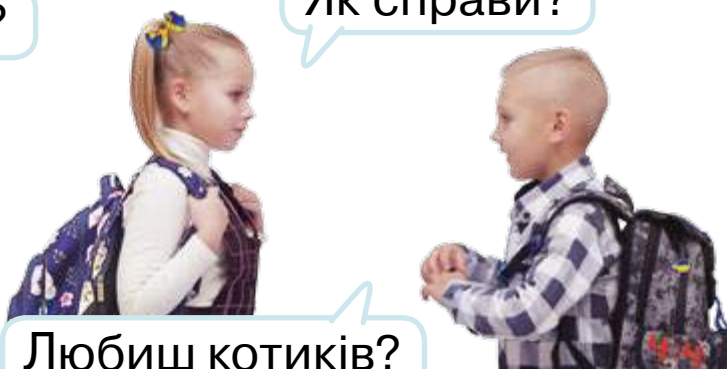
1. Оглянь клас. Із ким ти хочеш подружитися? Обери цікаву тему й розпочни знайомство.

Як тебе звати?

Як справи?

Маєш хобі?

Любиш котиків?

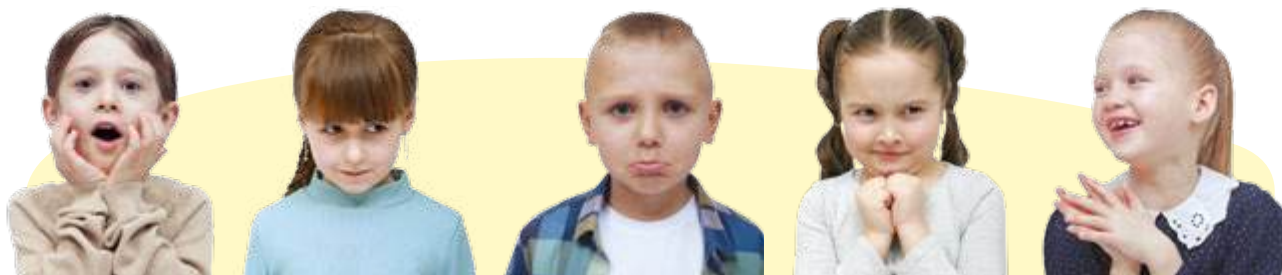

2. Намалюй нового друга чи подругу. Опиши його / її.

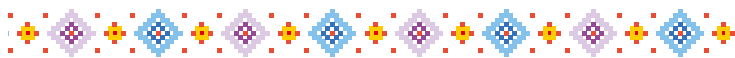
Слова допомагають нам порозумітися.
Але дещо можна зрозуміти і без слів.

3. Визнач, які емоції відчувають діти.

4. Покажи якусь емоцію, а решта нехай відгадають її.

Привіт, школо!

Добридень! Мене звати **Чита́ся**.
Я знаю безліч цікавих віршів і казок.
Га́йда читати їх разом!

1. Послухай або прочитай вірш.

Школа

Наче ву́лик — наша школа,
вся вона гуде, як рій.
І зда-є-ть-ся, що дов-ко-ла
роз-кві-та-ють квіти мрій.
Бі-га-ють, смі-ю-ть-ся діти,
та лиш дзвоник за-дзве-ніть —
стане тихо, ніби в квіти
по-хо-ва́-лись бджоли вми́ть.

Дмитро Павличко

2. З чим порівнює школу поет? Коли вона гомонить, “гуде, як рій”? А коли стає тихою?

3. Знайди зображення того, про що йдеться у вірші.

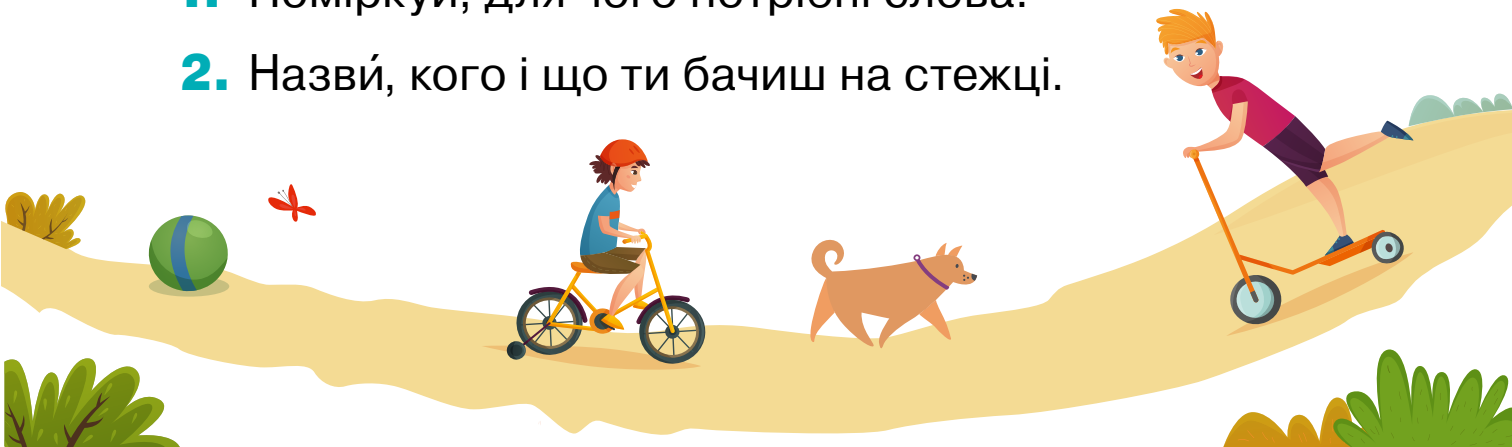

Слова — назви предметів

Слава Україні! Я — Мовозна́й. Чи знаєш ти,
що в українській мові кілька мільйонів слів?
Нумо відкривати мовні секрети!

1. Поміркуй, для чого потрібні слова.
2. Назви, кого і що ти бачиш на стежці.

Слова — на́зви предметів відповідають
на питання **хто?** або **що?**

3. Пограйте: по черзі ставте питання й називайте те,
що зображено на малюнку.

що?
дерево
хто?
мама

Слова — назви ознак

1. Роззирнися й назви предмети, які ти бачиш. Опиши їх.

Щоб описати предмет, ми використовуємо слова — назви ознак (**який?**, **яка?**, **яке?**, **які?**).

2. Постав питання й назви якомога більше ознак цих предметів та істот.

який?

гострий

яка?

бадьора

яке?

галасливе

які?

акварельні

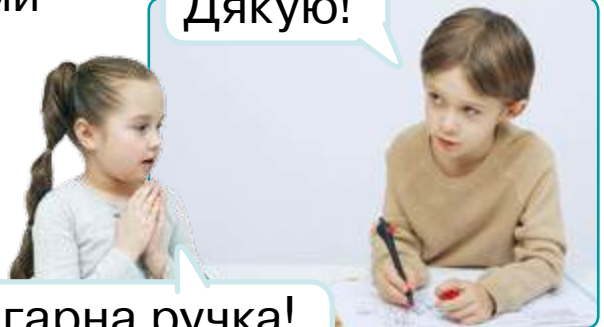
Моє шанування! Я, **Чистомóвик**, дбаю про те, щоб твоє мовлення було правильним і багатим.

3. Опишіть різними словами шкільні речі одне одного.

гарний
чарівна
чудове
розкішні

Дякую!

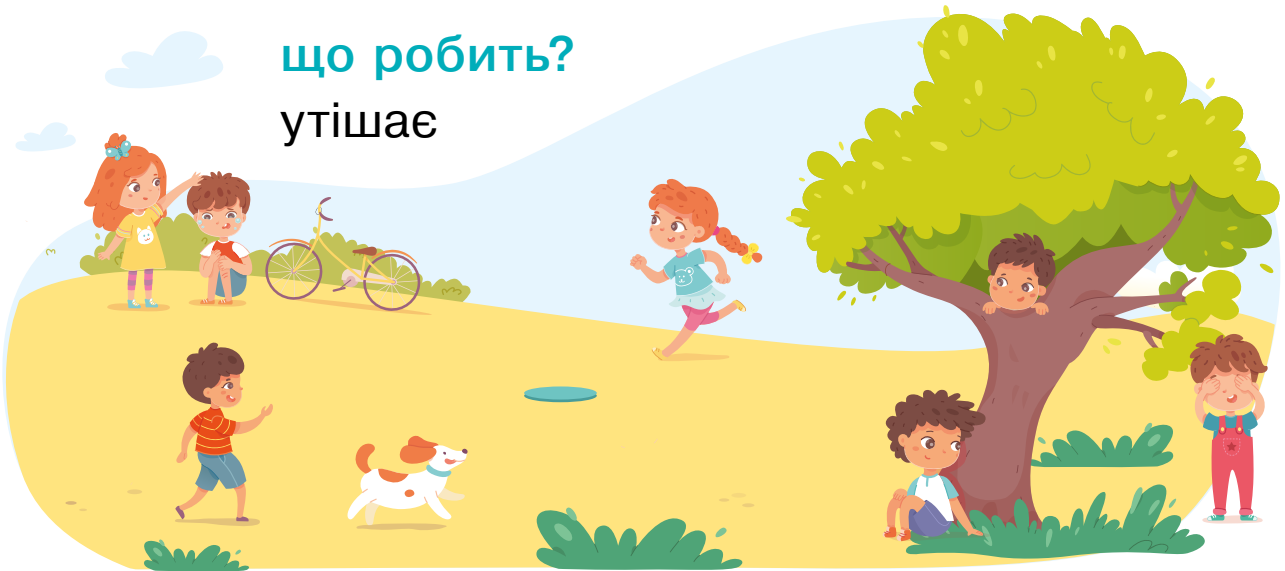

Яка гарна ручка!

Слова — назви дій

1. Назви, хто що робить на малюнку.

що робить?
утішає

Слова — назви дій відповідають на питання **що робити?**

2. Покажи рухами дію, яку ти виконуєш щодня, а решта нехай відгадують її і назвуть.

Вітаю! Я — **Режисёрка**, люблю готувати вистави та грати різні ролі. А ти?

Лісова школа

1. Послухай або прочитай розповідь.

Перший день

Уривок із повісті “Дивовижні пригоди в Лісовій школі” Всеволода Нестайка

Біля школи зі-бра-ли-ся учні. Вони скұп-чи-ли-ся перед ґанком й по-під-би-ра-ли хвости (у кого такі були).

Що й ка-за-ти, завжди лячно по-чи-на-ти нове. А якщо ти бо-я-гуз, то й по-го-тів.

Жив ти біля ма-ми-но-ї спід-ни-ці. Мама о-бе-рі-га-ла тебе від не-без-пек і тривоґ, а ти тільки їв, спав і роз-ва-жав-ся.

І от раптом ти сам-один у-пер-ше йдеш у ще не знаний світ. Ноги в тебе під-ги-на-ю-ться і тремтять. У роті сохне, у грудях пече, а в животі тень-ка-є і хо-ло-не.

2. Як підтримати героя? Подивися фрагмент вистави про Лісову школу. Що тебе вразило?

svitdovkola.org/um1/2025/media1

Добридень! Я — Медійка. Разом ми досліджуватимемо медіа: мультфільми, відеоролики, фотографії, комікси тощо.

Усне та писемне мовлення

Усе, що ми говоримо та чуємо, можна записати і прочитати.

1. Назви приклади усного та писемного мовлення.

**Усне
мовлення**

**Писемне
мовлення**

2. Яким мовленням ти користуєшся частіше?

3. Уявіть світ, у якому люди не вміють читати і писати.

Вітаю! Я — мишеня **Пишеня**. Разом ми навчимося писати літери, слова, а потім казки, листи і все, що захочеш!

4. Які написи зроблені українською мовою?

Привіт!

Hello!

こんにちは

Привіт!

Слово, речення, текст

Слова можна об'єднати в речення.
Речення висловлює завершену думку.

1. Дослідіть речення. Скільки слів у кожному? Як це позначено на схемах?

Діти готують.

_____.

Діти готують торт.

_____.

Діти готують смачний торт.

_____.

Хто їстиме торт?

_____?

Смакотá!

_____!

2. Склади речення за малюнками і схемами.

_____.

_____?

_____.

Речення можна об'єднати в текст.

3. Усно склади текст про те, як діти проводять вихідні.

Склад і наголос

1. Назви зображене, повільно промовляючи слова. На скільки частин розділяється кожне слово?

Склад — це частина слова, яка вимовляється одним поштовхом повітря.

2. Зверни увагу: кількість складів у слові можна позначити схемою.

3. Потренуйся визначати кількість складів у словах.

4. Назви зображене. Скільки складів у кожному слові? Який склад вимовляється з більшою силою?

А в цих словах?

На́голос — вимова одного складу слова з більшою силою голосу.

те́рмос

/

рюкза́к

/

5. Визнач кількість складів у словах та який із них наголошений. Склади схеми слів.

6. Порівняй, чим відрізняються останні два слова в завданні 5.

Звуки мовлення

1. Промов слово “мама” і досліди його звучання. Скільки звуків ти почув / почула? Чи є однакові?

Звуки бувають **голосні** та **приголосні**.

Голосний звук утворюється лише за допомогою голосу.

Приголосний звук утворюється за допомогою шуму або шуму і голосу.

Порівняй вимову.

Голосний звук

А-а-а!

Приголосний звук

М-м-м!

м а м а

/

2. Склади звукові схеми слів. Чи є однакові? Чому?

3. Назви зображене. Чи однаково звучать перші звуки в кожній парі слів?

Приголосні можуть звучати по-різному: твердо або м'яко.

Твердий приголосний звук —

М'який чи **пом'якшений** приголосний звук =

н і с

= • —

4. Яка звукова схема якому слову відповідає?

ДИМ

1 = • —

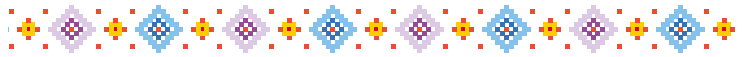
2 — • —

ДІМ

5. Складіть речення з обома словами із завдання 4. Намалюйте його схему.

Лічилки

1. Послухай або прочитай лічилки.

Лічилка для хованок

Край поля то-по-ля,
в гаю — бар-ба-ріс,
а ти не хо-вай-ся —
жмурись.

Дмитро Чередниченко

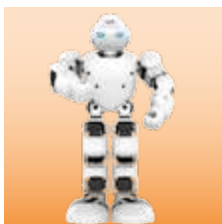
Лічилка-небилиця

Ене-бене-не-би-лі-ця,
киця ви-пи-ла кри-ни-цю,
на-до-ї-ла молока,
стан-цю-ва-ла го-па-ка.
Дім не встигла підмести,
грати першим будеш ти.

Дмитро Кузьменко

2. Пограйте. Обирайте лічилкою тих, хто складатиме звукові схеми слів, а решта відгадуватимуть слова.

3. Яких правил слід дотримуватися, граючи разом? Створіть плакат про це.

Звуки і букви

1. Оберіть лічилкою тих, хто скаже всім приємне побажання.

Бажаю всім гарного дня!
Зичу вам цікавих уроків.

В українській мові 38 звуків: голосних — 6, приголосних — 32. Ми користуємося ними в усному мовленні. А на письмі позначаємо їх 33 літерами.

2. Проспівай голосні звуки, які ти знаєш.

Слова **літера** і **буква** означають одне й те саме — письмовий знак.

Аа

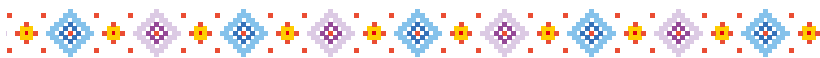
Аа

Літери бувають великі та маленькі, друковані й рукописні.

Звук можна почути й вимовити, а **літеру** побачити й написати.

3. Де ви бачите літери? А де чуєте звуки? Які вони — мовні чи немовні?

Де живуть букви

1. Послухай казку.

Країна Мова

Десь у бібліотеці — у затишному місці, де ти неодмінно побуваєш, — розкинулася дивовижна країна Мова. Прямісінько на горішній полиці! У Мові живуть букви. Щодня вони сумлінно працюють — позначають звуки і будують слова.

Кожна буква має свій характер і звички. Є добрі й лагідні, а є пихаті та гордовиті. Є сумирні, задумливі, а є непосидьки. А ще жартуни, хвальки, ледарі та красуні. Ти з усіма познайомишся.

Головна в цій країні матуся Граматика. Вона стежить, щоб усе відбувалося за правилами. А діти-букви радо її слухаються.

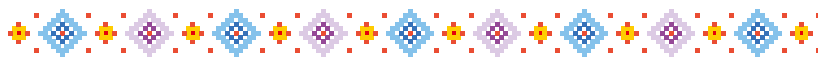
Щоранку Граматика скликає літери на головний майдан і допомагає їм шикуватися в абетку. Під веселу музику вони стають на свої місця і співають пісеньку.

2. Проспівай пісню та запам'ятай абетку.

svitdovkola.org/um1/2025/media2

3. Розглянь абетку. Назви літери, які тобі вже відомі. Яка літера починає твоє ім'я? Яка літера схожа на колесо? А яка на будинок?

Абетка

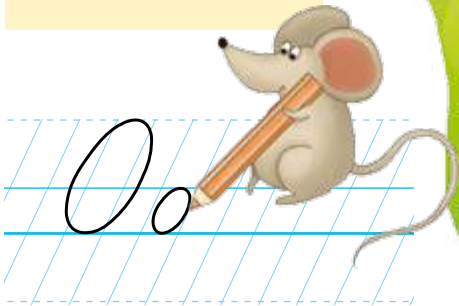
4. Опиши, якими бувають букви, а якими звуки.

Літера О, звук [о]

О о

(о)

Округлила очі **О**,
з по́дивом питає:
— Що-о-о?

1. Назви́ зображене. Де в цих словах звук [о] — на початку, у середині, у кінці? Він голосний чи приголосний?

олень

горіх

мило

огірок

Вимовляй правильно:
Через ліс, а далі полем
мчить щодуху
гарний **о**лень.

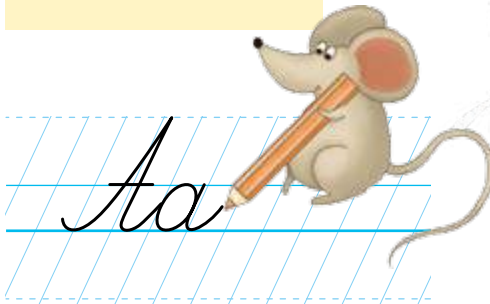

2. Знайди літеру **о** в словах із завдання 1.

Літера А, звук [а]

А а

(а)

Буква **А**, немов акула,
позіхнула і пірнула.

1. Назви зображене. Визнач місце звуку [а] у словах.

автобус

ручка

ананас

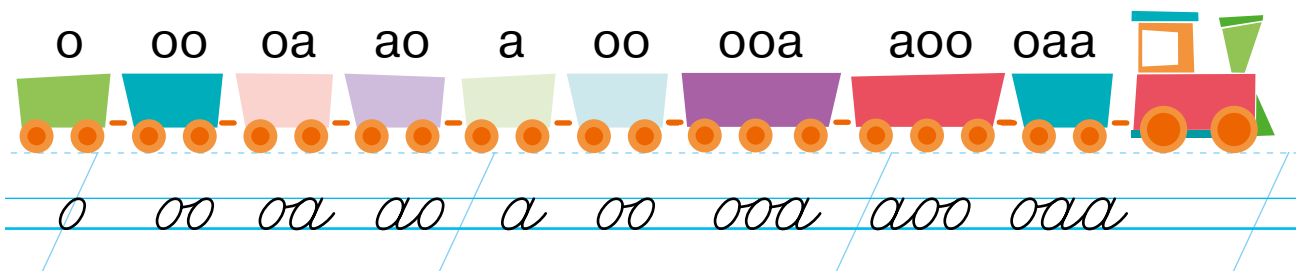

бант

2. Доберіть інші слова, у яких є звук [а].

3. Прочитай.

Осінь краса

1. Послухай або прочитай вірш.

Осінь на шкільному подвір'ї

Біля школи на по-дві-р'ї
осінь прáвить но-во-сі-лля,
роз-ма-льо-ву-є що-дні-ни
всі рос-ли-ни.

Три бе-різ-ки зо-ло-ти-сті,
дві ка-ли-ни у на-ми-сті,
по-лу-м'я-ні у ря-до-чку
сім кле-но-чків.

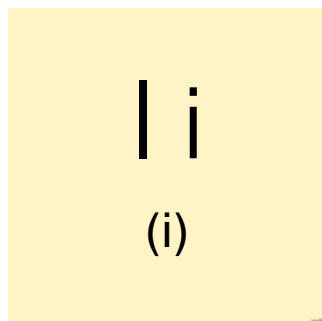
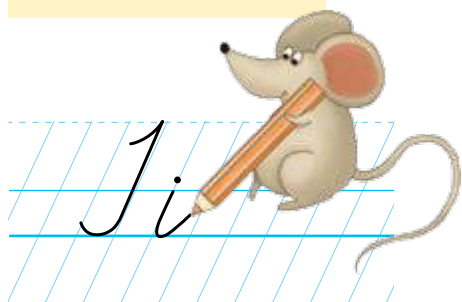
П'ять дубів і два ка-шта-ни,
їхні очка і жу-па́-ни,
дві сосни і три я-ли-ни,
і жор-жи-ни.

Наталя Тріщ

2. Яка осінь описана у вірші? Визнач відповідне фото.

Літера І, звук [і]

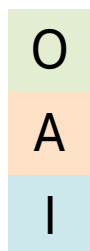

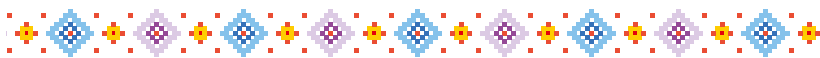
Буква **І** горить, мов свічка.
З нею світла стане нічка.

1. Назви зображене. Скільки звуків **[і]** в кожному слові?

2. Які із зазначених літер є в назвах цих тварин?

Як І пом'якшує

1. Послухай казку.

Суперсила

Літера І була дуже мила і лагідна. Коли вона вимовляла свій звук, її обличчя розпливалося в усмішці:

— І-і-і-і-і-і.

Коли І хотіла утворити склад, вона простягала свою м'яку, як зефірчик, долоньку літері, що позначає приголосний звук, і казала:

— У тебе дуже гарний звук! Створімо склад разом!

Від цього буква, що ставала перед І, одразу добрішала, а її приголосний звук ніжнішав і м'якшав.

2. Як впливають на людей добрі, лагідні слова?

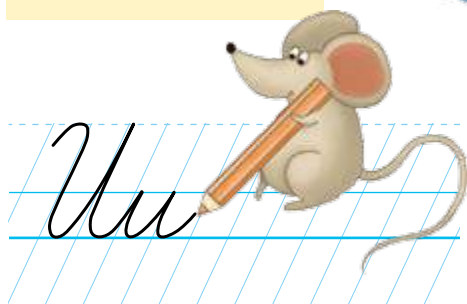
3. Назви зображене та поспостерігай, як звучать приголосні звуки на початку слів (твердо і м'яко). Склади звукові схеми слів.

Літера И, звук [и]

И и

(и)

И, як блискавка, стрімка.
Ще й пихата. Ич яка!

1. Назви зображене. Визнач місце звука **[и]** у словах.

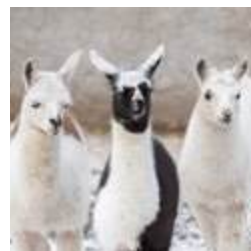
мишка

ирій

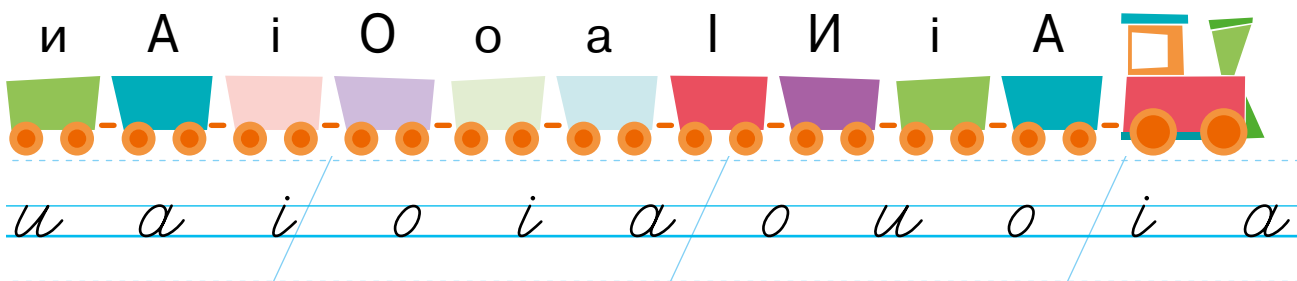

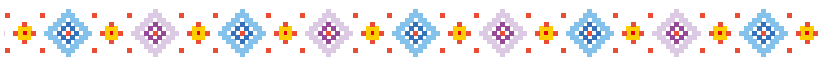
калина

лама

2. Прочитай букви.

Друзі назавжди

1. Послухай казку.

Як літери посварилися

Усі 33 букви абетки оселилися разом в ошатному палаці. І тут почалося... Кожного ранку літери бралися до тренувань і щосили вигукували свої звуки.

Із кімнат тих, що позначають голосні звуки, лунали гучні співи:

- А-а-а-а-а!
- О-о-о-о-о!
- У-у-у-у-у!

А літери, що передають приголосні звуки, бубоніли, свистіли, ревіли на різні голоси:

- Б-б-б-б-б...
- С-с-с-с-с...
- Р-р-р-р-р!

- І всі були незадоволені.
- Скільки можна співати!
 - Від вас надто багато шуму!

Почула ці сварки матуся Граматика і збудувала ще один палац. Тепер букви, що позначають голосні та приголосні звуки, живуть поблизу, але окремо. І не заважають одні одним, а радо зустрічаються у словах.

2. Чи мудро вчинила Граматика? Що запропонуєте ви?

3. Проспівай голосні звуки і промов приголосні.

Осінні зміни

1. Послухай або прочитай вірш.

Учора і сьогодні

Вже хмари такі осінні,
вже зайчик аж дуже сірий.
Вже листя з моєї тополі
по-сте-ле-но просто долі.
Учора була тра-вин-ка,
сьо-го-дні — суха ба-ди-лін-ка.
А їй па-ву-чок до ранку
ви-сно-ву-є ко-ли-сан-ку.
У-до-сві-та па-ву-чат-ка
нумо й собі ко-ли-хат-ки.
Аж поки со-не-чко встане —
ро-зі-йде-ться сон... розтане...

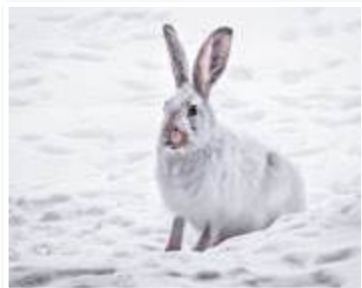
Галина Кирпа

2. Які осінні зміни описані у вірші? Які лагідні слова вживає поетеса? Який настрій вони створюють?

3. Придумайте назви для світлин.

Літера Л, звуки [л] і [л']

Л л

(ел)

Мов ліана, **Л** висіла —
погойдатися хотіла.

1. Назви зображене. Визнач місце звуку **[л]** у словах.

ЛИМОН

ДЯТЕЛ

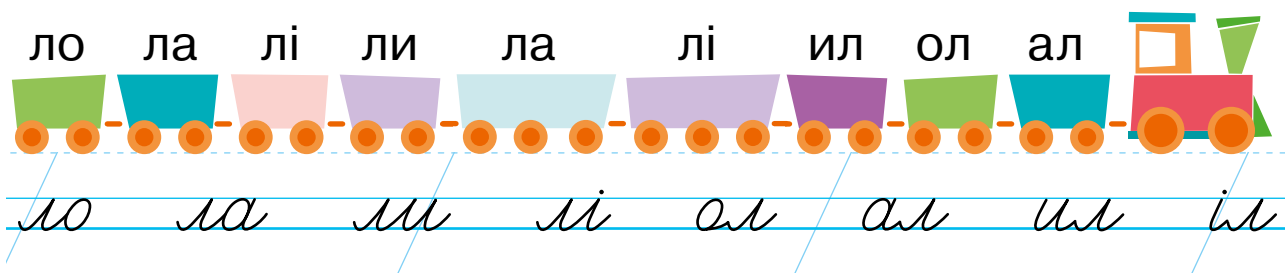

КИМИ

ЛОЖКА

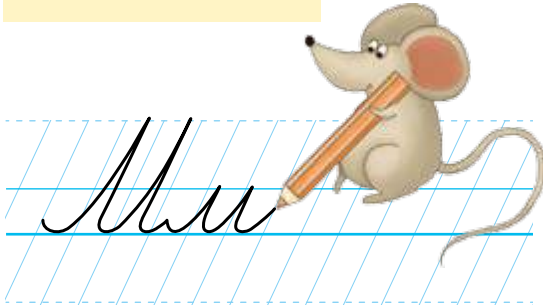
2. Прочитай склади підряд, через один, із кінця.

Літера М, звуки [м] і [м']

М м

(ем)

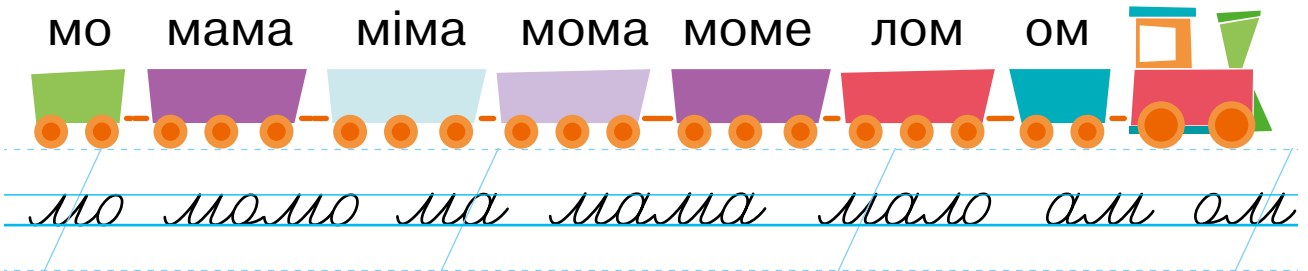
Буква **М**, як міст, міцна
і нітрохи не сумна!

1. Назви зображене. Склади звукові схеми слів.

2. Прочитай. Знайди слова.

мо мама міма мома моме лом ом

3. Складіть речення за схемою.

_____.

На фермі

1. Проведи мам до малят, читаючи буквосполучення в таблиці. Доріжки можуть бути різні!

					
	ла	ло	мо	ма	
	ли	ом	лі	ам	
	лам	лом	мом	мам	
	ала	ама	оло	оми	
					

2. Прочитай. Як гадаєш, що каже дівчинка на фото. Що відповість їй мама?

Мамо! Лама мила?

О! Мила лама.

Алло, мамо?

Мамо, мало мила!

“Ріпка” на новий лад

Сьогодні ваш клас перетвориться на театр! Об’єднайтеся в групи по 7 осіб, і нехай кожна влаштує свою виставу!

1. Пригадайте українську народну казку “Ріпка”.
2. Пофантазуйте, яку ще горóдину чи садо-винú збиратиме Дід і хто йому допоможе.
3. Потренуйтеся озвучувати персонажів.

Кличте персонажів правильно: **Ба́бо! Ді́ду! Ону́чко! Кі́цю! Пе́сику! Мійшко!**
І не забувайте про ввічливі слова: **Будь ласка! Дякую!**

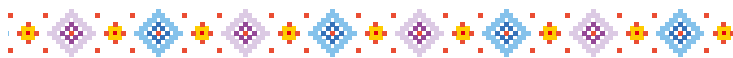
4. Надягніть костюми й покажіть виставу.
5. Обговоріть, що вам сподобалося, що було складно.

Я забув свої слова!

Мені сподобалося готувати костюми!

Наш прапор

1. Послухай або прочитай уривок із вірша.

Прапорі

Ось великі прапорі
все трі-пó-чуть нам згорі
про наш рідний край:
“Бать-ків-щій-на в нас одна —
мила, рідна сторона,
завжди па-м'я-тай.

Ми — дер-жав-ні пра-по-ри,
вічні наші ко-льо-ри —
з неба і землі:
синє — чисті не-бе-са,
жовте — то ланів краса,
що да-ру-ють хліб”.

Сашко Дерманський

2. Де й коли ви бачили наші прапори? Що тоді відчули?

3. Подивись відео про український прапор.

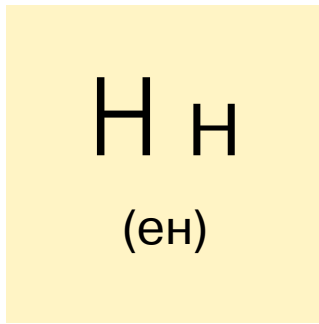
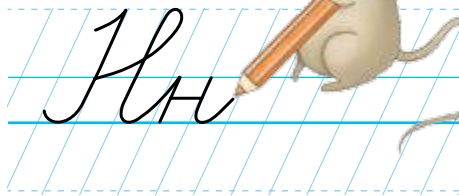
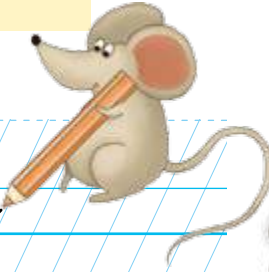
Що допомагає запам'ятати інформацію?

svitdovkola.org/um1/2025/media3

4. Намалюй Державний Прапор України. Що символізують його кольори?

Літера Н, звуки [н] і [н']

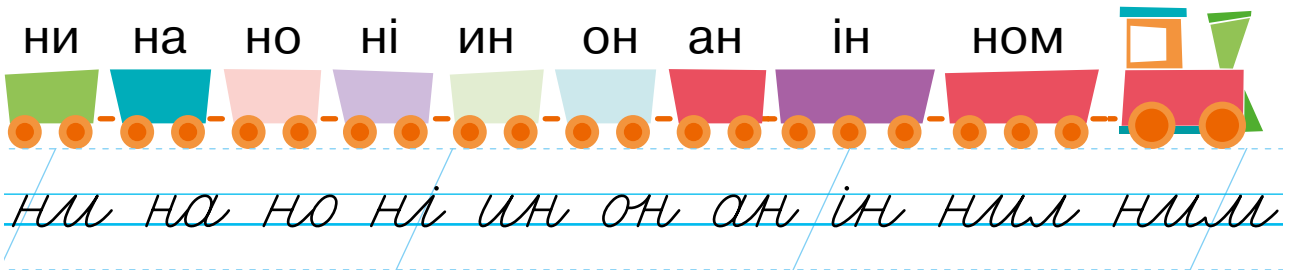

Н відкрила ноутбук
і взялася до наук.

1. Назвіть якомога більше слів, у яких є звук [н].

2. Прочитай склади підряд, через один, із кінця.

3. Прочитай слова. Склади речення з одним із них.

міна

лан

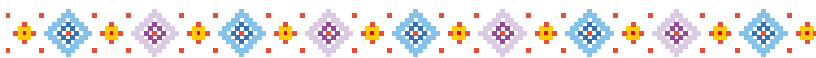
лин

малина

мама

Як літери у склади гралися

1. Послухай казку.

Нова гра

Коли букви були ще маленькими, Граматика стала вчити їх утворювати склади:

— Любі літери, зараз ми пограємо в цікаву гру. Вона називається “Склад”.

Розумниця літера Р аж засяяла:

— Знаю! Склад — це місце, де зберігають речі.

Граматика погладила розумничку по голові:

— Так! Але є ще інший склад — частина слова.

Метушлива М застрибала навколо Граматики:

— Я — склад! Я — частина слова “мама”.

— Не квапся, люба. **Склад — це частина слова, яка вимовляється одним поштовхом повітря і містить голосний звук.**

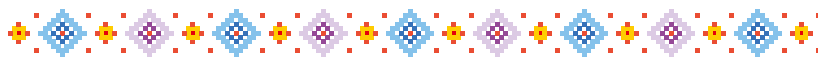

М заметушилася, підбігла до А і схопила її за руку:

— А це склад?

— Так! Молодці! — похвалила Граматика.

Інші букви, що позначають приголосні звуки, теж стали в пари з друзями, що позначають голосні.

— А можна я буду першою? — спитала А.

Граматика погодилася. І букви вишикувалися в нові склади. Гра припала всім літерам до душі. Вони досі в неї грають!

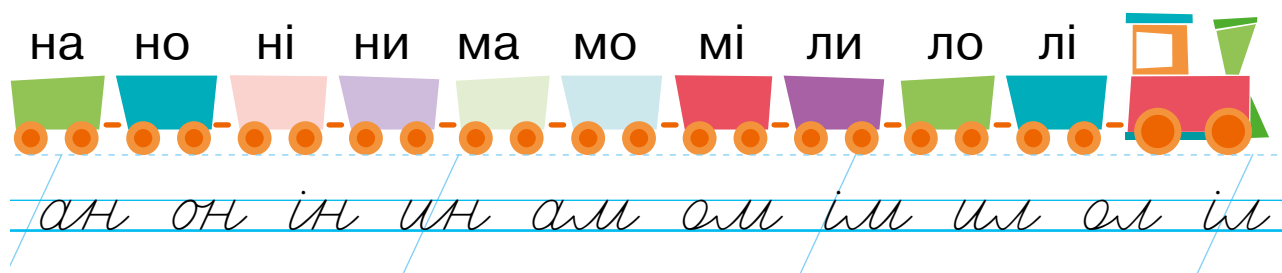

2. Пограйте в гру “Склад”. Підготуйте картки з літерами. Під музику рухайтесь класом, а коли вона стихне, візьміть за руку того, хто поруч. Чи утворився склад? Якщо так — стійте, ні — присядьте.

3. Назви зображене. Скільки складів у кожному слові?

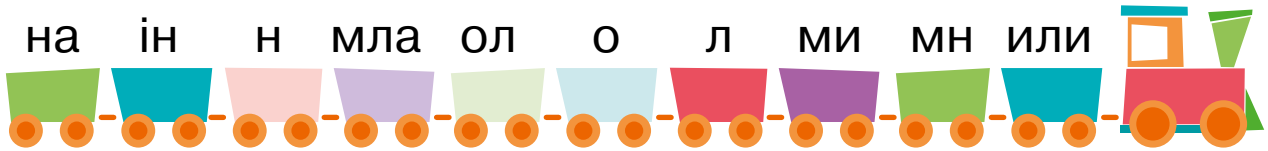

4. Прочитай склади підряд, через один, через два.

Ділимо слова на склади

1. Знайди склади. Чи бувають склади з одним звуком?

2. Назви зображене. Скільки складів у кожному слові?

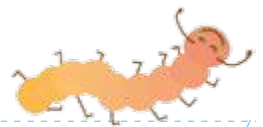
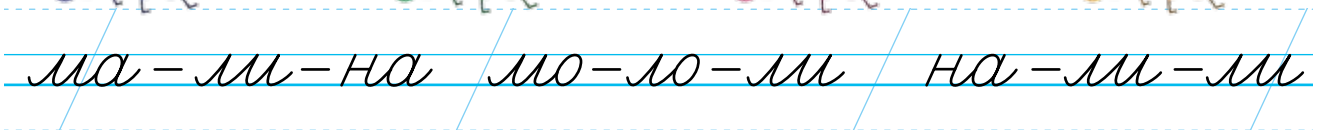
3. Поділ на склади допомагає читати довгі слова. Потренуйся. Які слова називають дії?

ма-ли-на

мо-ло-ли

на-ли-ли

ли-мо-ни

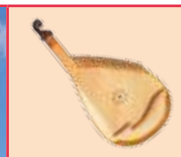
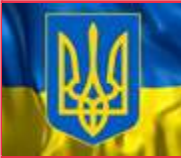
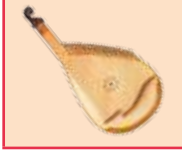
4. Пограйте: нехай хтось називає слова, а решта плескають стільки разів, скільки в них складів.

Символи України

1. Збери колекцію українських символів.
Прочитай доріжки, що з'єднують однакові фото.

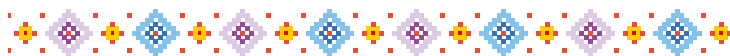
						
	ни	но	на	ні	мо	
	ин	он	ан	ін	ам	
	нин	нан	нон	лон	лом	
	мил	мал	лим	мол	мин	
	мни	мла	мно	млі	мна	
						

2. Оберіть речення, створіть до нього малюнок та презентуйте його.

Нам мало малини!
Ми мили милом лам.

Як бути підприємливими?

1. Послухай або прочитай вірш.

Бурундукова сім'я

В гу-сто-лі-ссі коло гátки
бу-рун-дук бу-ду-є хатку.
Цілий день його со-ки-ра
ве-се-лить птахів і звіра,
цілий день, цілий день
тільки й чути —
“дзень!” та “дзень!”.

А малі бу-рун-ду-ча-та
із борів несуть до тата
і гри-боч-ки, і го-рі-хи...
А стара бу-рун-ду-чі-ха
ці гри-боч-ки цілі дні
на ши-ро-кім сушить пні.

Михайло Стельмах

Гátка — настил з гілок для переходу
через болото. Бір — сосновий ліс.

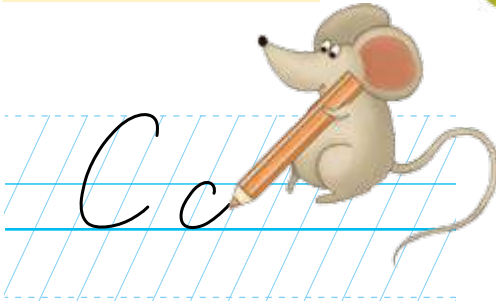
2. Які слова описують родину бурундуків? Доведіть
свою думку рядками з вірша.

Підприємливі, ледачі, працюючі, запасливі.

Літера С, звуки [с] і [с']

С с

(ес)

С, як скибка кавуна — соковита і смачна.

1. У назвах яких плодів є звук [с]?

2. Прочитай. Знайди слова. Склади їх звукові схеми.

си са сі ис ас ніс лас мас нос лос мос

ос ас смл смл смн сал сім сан

3. Які з цих слів називають предмети, а які — ознаки?

хто? що?

слон

сало

ніс

сосна

яка?

мила

смола

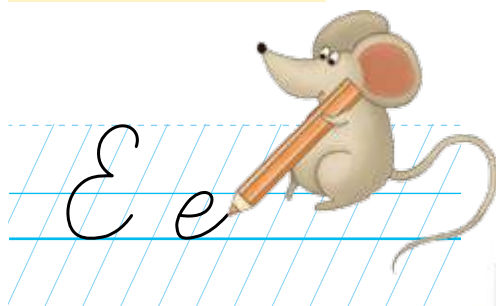
сила

ласа

Літера Е, звук [е]

Е е

(е)

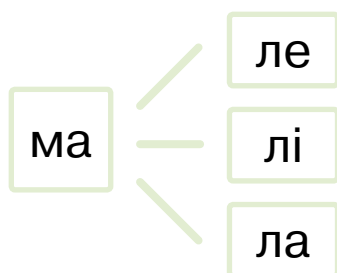
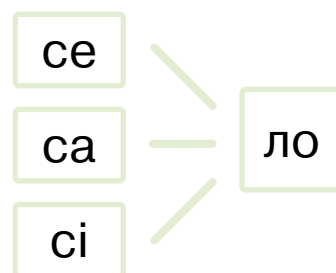
Е сховалась в гребінці,
в пана ельфа в гаманці.

1. Прочитай склади підряд, через один, із кінця.

ме ле се не сен мен лен нен

ем ел ес ен мене сне лне

2. Збери зі складів слова. На які питання вони відпо-
відають?

Літера Т, звуки [т] і [т']

Т т
(те)

Т стоїть тихенько скраю.
Табуретку в ній впізнаю.

1. Прочитай склади підряд, через один, через два.

та то ті ит іт ет том там тім тим нат сат лат

те ті ти ет от ат лат мат

2. Прочитай слова. Обери підписи до фото.

міст
лист

стіл
тин

тато
соти

сито
тин

Осінні пригоди

1. З'єднай листочки і плоди з одного дерева, прочитавши доріжки складів.

					
	се	са	со	сі	
	те	та	то	ті	
	іт	от	ат	ит	
	іс	ес	ас	ис	
	сит	сет	сат	сот	
					

2. Прочитай слова. На які питання вони відповідають?

що? які? що робити?

сила

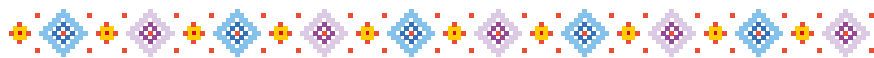
нити

лісі

сало

мити

сосна малі стіл масло мити

3. Роздивись і прочитай комікс.

Сіно

4. Оберіть речення, придумайте за ним коротку розповідь і презентуйте її.

Ми на сосні, а Ліна ні.
Міла сіла на слона.
Ласі сини мали мало сала.

Відкриття

1. Послухай або прочитай текст.

Винайдення колеса

Уривок з енциклопедії Олени Ульєвої
“Великі відкриття та винаходи”

На-ду-мав якомсь давній чоловік по-бу-ду-ва-ти будинок. Але ва-же-лєз-ні де-ре-в'я-ні колóди са-мо-тúж-ки під-ня-ти вкрай складно. Що ж робити?

Штовхнув їх чоловік — і вони по-ко-ті-ли-ся. Так люди дізналися, що все кругле може котитися. Від-ру-бáv чоловік час-ти-ну де-ре-в'я-но-ї ко-ло-ди, і з'я-ви-ло-ся перше ко-ле-со.

Тоді він зробив іще одне колесо і змай-стру-вав візок. Це від-кри-ття значно по-лег-ши-ло людям життя.

2. Як люди в давнину обходилися без колеса? Де його використовують зараз?

3. Подивись фрагмент пізнавальної передачі про колесо “Світ чекає на відкриття”. Як автори показують, що події відбувалися давно?

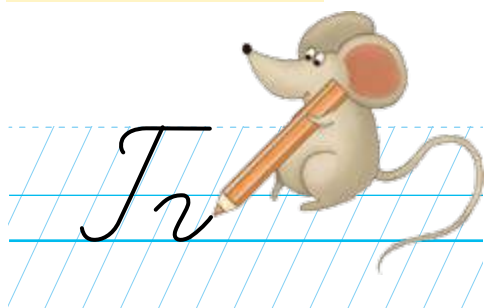
svitdovkola.org/um1/2025/media4

Літера Г, звуки [г] і [г']

Г г

(ге)

Г в годиннику сховалась.
— Ги-ги-ги! — собі сміялась.

1. Прочитай. У яких складах приголосний звук пом'якшений? Який голосний звук на нього так впливає?

га го ги гі ге аго гіг гег гті гто

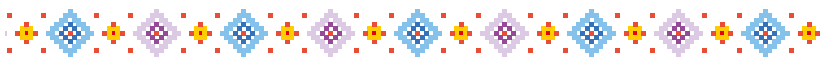
е г і ч ш о а и м па

2. Пригадайте слова, у яких є склади із завдання 1.

3. Прочитай. Знайди слова. Поділи їх на склади.

гіліс	гилис	галас	гелес	голос
гнум	гнім	гним	гном	гнем
монго	менго	мінго	манго	минго

Визначаємо наголос

1. Прочитай. Скільки складів у кожному слові? Який склад наголошений?

мама

сіли

село

слони

тато

сало

малі

лимон

2. Назви зображене. У яких словах наголос на другому складі?

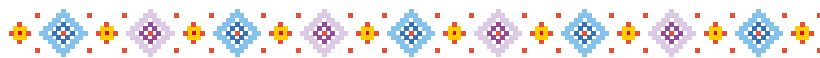
3. Послухай казку.

Плутанина

Пишеня ще солодко спало, коли голосно телькнув телефон — прийшло смс-повідомлення: “Терміново! Допоможи! Потрібен новий замок”.

Авторка цього дивного повідомлення, матуся Граматика, зазвичай була чемнішою і спокійнішою. Тож Пишеня зрозуміло, що справа серйозна, і мерщій почало збиратися. Аж раптом розгублено зупинилося:

— Що ж саме потрібно Граматиці? Новий за́мок? Чи новий замо́к? Одна справа купити новий замо́к, і геть інша — збудувати новий за́мок.

Пишеня швидко зметикувало, як дізнатися, що матуся мала на увазі.

За мить у телефоні вже звучав схвильований голос:

— Алло! Звісно, мені потрібен замо́к! Хоча, якщо не розв'язати проблему негайно, може знадобитися й новий за́мок! Наголос перестав слухатися і робить що заманеться. Слова ображаються на нього. Привези, будь ласка, новий замо́к, щоб закріпити Наголос там, де потрібно.

Пишеня поспішило на допомогу матусі Граматиці. Їм пощастило домовитися з Наголосом. Але він погодився бути слухняним лише за умови, що першокласники виконають його завдання без помилок.

4. Щоб Наголос не бешкетував, правильно наголосі слова. Назви спочатку ті, які мають наголошений перший склад, а потім ті, які другий.

До гномів на гостину

1. Прочитай доріжки буквосполучень, які з'єднують однакових гномиків.

					
	га	го	гі	ги	
	ге	гон	ган	гін	
	гит	гет	маг	мог	
	мег	міг	миг	огн	
	агн	игн	ігн	егн	
					

2. Прочитай. Знайди слова, які відповідають на питання **що робили?**

гноми сани знали ними ними номи

3. Прочитайте. У які групи можна об'єднати слова?

слон

стіл

гном

млин

слони

столи

гноми

млини

4. Роздивись і прочитай комікс.

Нема солі

Нема солі.

1

Ого!

2

Мені малини... Лимон, ананас і сім манго!

3

4

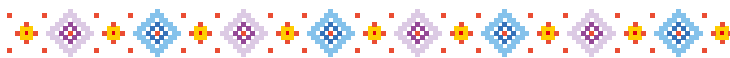
А солі нема!

5. Прочитай. Зверни увагу, як змінюється слово “гном” під час звертання. Потренуйся правильно звертатися до своїх друзів. Як змінюються їхні імена?

Гно́ме, не мни манго!

Бути гри!

1. Послухай або прочитай примовлянку для народної гри.

Зайчик

Городили зайчика
Тинком, льонком.
Та нікуди зайчику
Та не вискочити,
Та не виплигнути,
А у нас ворота позамикані,
Жовтим піском позасипані.

2. Спробуй здогадатися, як відбуватиметься гра.

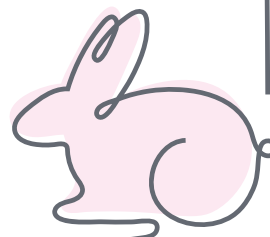

3. Пограйте в гру.

Українська народна гра “Зайчик”

Оберіть лічилкою “зайчика”. Візьміться за руки та утворіть коло. “Зайчик” стає в центрі.

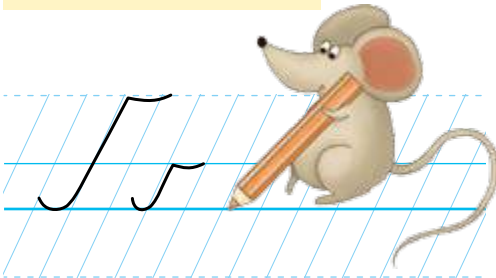
Усі йдуть по колу, говорячи примовлянку, а “зайчик” намагається вибратися. Коли йому це вдається, усі починають його ловити. Хто спіймав — стає “зайчиком”.

Літера Ґ, звуки [ɣ] і [ɣ']

Ґ ґ

(ɣe)

Ґулю буква Ґ набила,
бо на ґанку ґав ловила.

Звук [ɣ] утворюється глибоко в глотці,
а [ɣ'] — на задній частині язика. Вимовляй
їх по черзі, тримаючи долоню на шиї.

1. Прочитай, стежачи за правильною вимовою.

ґа ґо ґи ґі ґе аґ оґ іґ иґ еґ

ge gi gu go ga eg ig ig ag ag

2. У народі кажуть: “Де ґазда
не ходить, там хліб не родить”.
Як ви розумієте це прислів'я?

Ґазда — господар.
Ґаздіня —
господиня.

Вимова звуків [г] і [ґ]

1. Прочитай, стежачи за правильною вимовою.

га го ги ге гі гоп гас ген гіл гим

2. Розкажи, що ти бачиш на малюнках.

гном
гарбу́з

горі́ла
граблі́ гілкі́

гавкає
груші́

тигр
газета

Вимовляй правильно.

Не великі й не малі,
у садку лежать граблі́.

3. Прочитай, стежачи за правильною вимовою.

ґа гра ге ґре ґру ґу аґ

4. Розкажи, що ти бачиш на малюнках.

ґа́ва
ґу́дзик

ґазді́ня
а́ґрус

дзі́ґа
ґа́нок

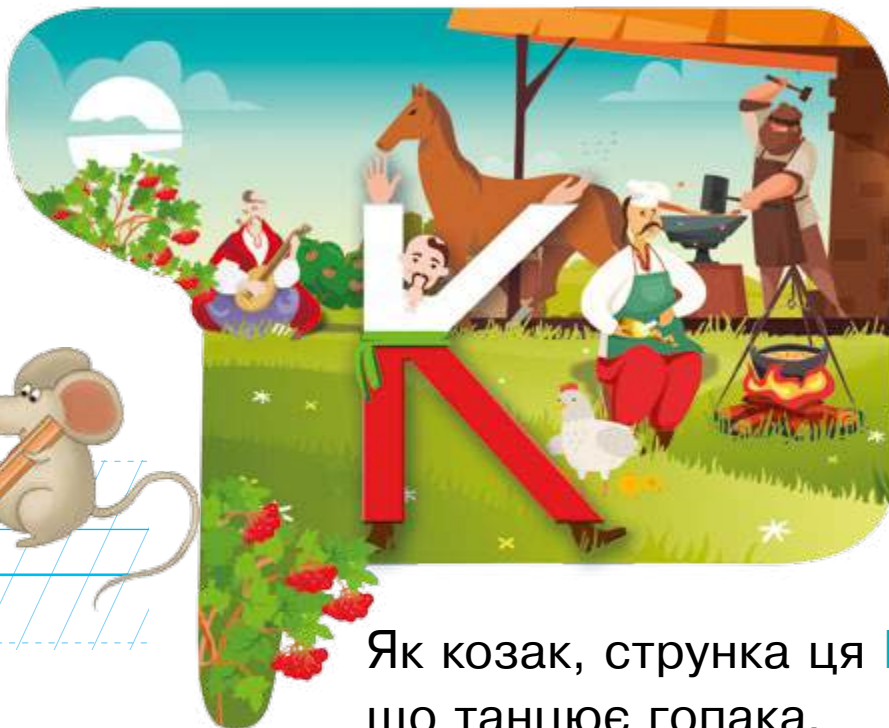
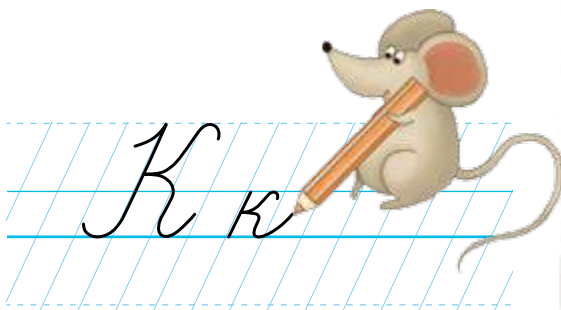

ґра́ти
ґелґо́тати

Літера К, звуки [к] і [к']

К к

(ка)

Як козак, струнка ця **К**,
що танцює гопака.

1. Прочитай. У якому складі буква **к** позначає пом'якшений звук?

ка ак ки ик ко ок ке ек тка тко тки

кі клі ка кма ко ксо ке кне

2. Прочитай слова. Обери підписи до фото.

КИТ
кіт

КЛИН
килим

малина
калина

МОЛОКО
ломака

Граємо разом

1. Прочитай доріжки буквopolучень, що з'єднують предмети, призначені для однієї гри.

					
	ка	ко	кі	ки	
	ке	нок	нак	нік	
	кит	кет	кат	кіт	
	мег	міг	миг	огн	
	агн	игн	ігн	егн	
					

2. Прочитай та знайди слова.

кум кам ком мак маг ман

3. Зберіть слова в пари і запишіть найкумедніші з них.

милі
оси

ситі
соми

сонні
гості

лисї
гноми

4. Роздивись і прочитай комікс.

Ліки

Гик!.. Гик!..

Гномик намок.

Ліки — калина і ласка.

Кисле!

Мені какао і кіно!

5. Склади речення про гнома та тих, хто йому допоміг, за схемами.

_____ . _____ . _____ .

Хто створює вистави?

1. Послухай або прочитай текст.

Художники в театрі

Театр — диво, яке змушує нас сміятися, плакати, хвилюватися за героїв чи радіти їхнім перемогам. Хто ж створює все те, що ми бачимо на сцені?

Окрім акторів та режисера, над кожною виставою працює багато людей. Зокрема художники.

Художник-декоратор створює великі об'ємні декорації. Переворює сцену на палац Снігової Королеви, темний ліс чи підводний світ.

Художник-освітлювач програмує світло на сцені, добирає його яскравість, колір, спрямування.

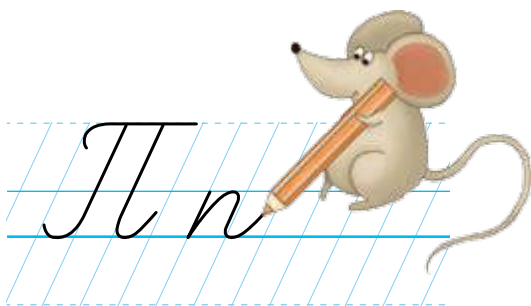
Гримёр, або художник-візажист, розмальовує обличчя акторів, враховуючи освітлення та особливості характеру кожного персонажа.

2. Розглянь ілюстрації. На якій із них зображений художник-модельєр, про якого нічого не сказано в тексті? Яку роботу він виконує в театрі?

Літера П, звуки [п] і [п']

П п

(пе)

Буква **П** стоїть, як парта,
промовляє: “Вчитись варто!”.

1. Прочитай. Знайди слова. Склади їх звукові схеми.

пи па по пе пі пин пал пог пес гіп

un an on en in min can ken pik

2. Називайте по черзі слова, у яких є звук [п]. Якщо він на початку, хитайте головою, якщо в середині — плескайте в долоньки, якщо в кінці — тупочіть ніжками.

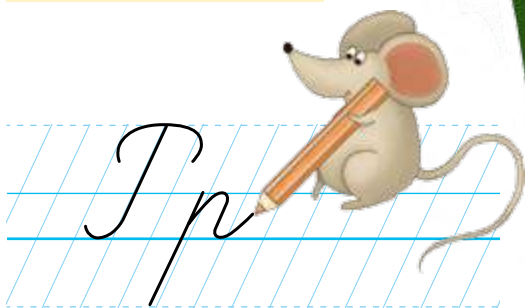
3. Обери підпис до фото.

Котики пили молоко.
Котики мило спали.
Котики сіли на пісок.

Літера Р, звуки [р] і [р']

Р р
(ер)

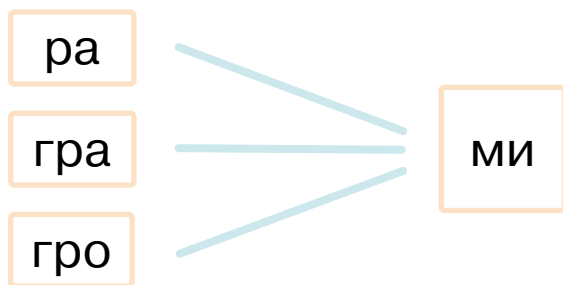
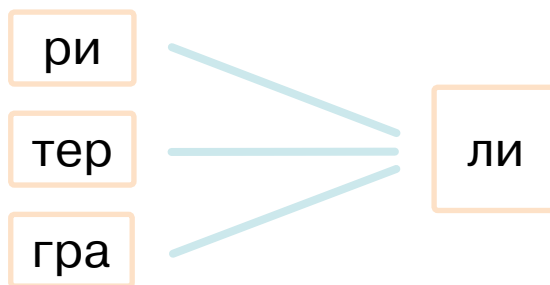
Р, мов равлик, по стеблині
лізе з хаткою на спині.

1. Прочитай. Знайди склади, у яких літера **р** позначає м'який звук.

ра ро ри ре рі пра про при пре тре

ре рі ор ар ир пар кер гір мир

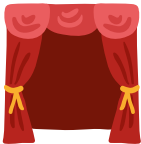
2. Збери слова зі складів. Постав до них питання.

А що в театрі?

1. Збери предмети для театру. Прочитай до-ріжки, що з'єднують однакові зображення.

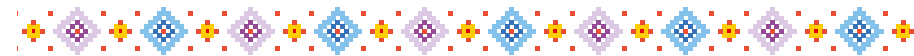

	ро	ра	ре	рі	ри	ра	
	пи	пі	пе	па	пі	по	
	ар	ор	ир	ір	ер	ор	
	ип	еп	іп	оа	оп	ип	
	про	пра	при	прі	пре	про	

2. Згадайте, хто які слова промовляє. Розіграйте сценку “У ставку”.

Баранці на сцені

1. Прочитай або послухай вірш.

svitdovkola.org/um1/2025/media5

Два маленькі баранці

Два маленькі баранці
Напекли собі млинців:
— Ой! Ой!

Біля столу сіли
І всі зразу з'їли:
— Гам! Гам!

Два маленькі баранці
Захотіли ще млинців:
— Дай! Дай!

Та вже масла мало
Й борошна не стало:
— Зле! Зле!

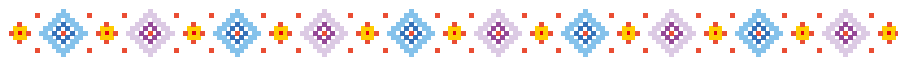
Два маленькі баранці
За неспечені млинці
Билися рогами:
— Гуп! Гуп!
Тупали ногами:
— Туп! Туп!

А коли втомилися,
Зразу помирилися:
— Так! Так!

Спритно обтрусилися,
Біля столу всілися:
— Ох! Ох!

І листком капусти
Щиро поділилися:
— Хрум! Хрум!

Отакі-от молодці
Два маленькі баранці:
— Цьом! Цьом!

Ганна Чубач

2. Потренуйтеся показувати емоції баранців, коли вони наїлися, помітили брак продуктів, сердилися, втомилися і поділилися.

3. Зробіть ляльок та розіграйте сценку за віршем.

Ми — модні

1. Послухай або прочитай вірш.

Модна зачіска

В пе-ру-кар-ні — вередá,
він — справ-жні-сінь-ка біда:
— Не стрижіть, бо я не хочу!
Хай волосся лізе в очі!
Просять всі: “Послухай нас,
ти ж заріс, як ди-ко-брáз”.

А мене іще ні разу
не назвали ди-ко-брá-зом,
бо завжди із перукарні
я виходжу дуже гарний:
акуратний, стильний, модний,
отакий, як і сьогодні.

Віра Правоторова

2. Чому перший персонаж вірша вередує? А як описує себе другий після відвідин перукарні?

3. Переглянь фрагмент передачі “Дитяча мода”. Що тебе зацікавило? Чому? Що для цього зробили ведуча та режисер?

svitdovkola.org/um1/2025/media6

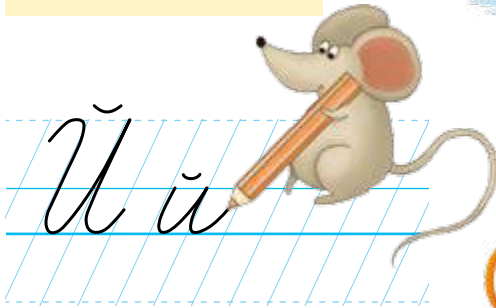

4. Розкажіть одне одному про свій улюблений одяг.

Літера Й, звук [й]

Й й

(йот)

Буква **Й** на йога схожа.
Тільки він так сісти може!

1. Знайди в першому рядку 3 слова, а в другому — 5.

йо ой йосо його йор йот йог

мій мий пій мий пий рій гій

2. Розіграйте ситуацію за фото. Які слова містять звук **[й]**? Як підтримати дитину?

Ой!

Приголосний звук **[й]**
завжди м'який.

й о г

Завжди м'який

1. Послухай казку.

Карнавал

У країні Мові тільки й розмов, що про карнавал.

— Любі мої, час визначити тему карнавалу: бразильський чи лицарський? — питає матуся Граматика. Та літери ніяк не дійдуть згоди. Усе сперечаються.

— А проведемо два! — примирливо мовила Й. — Спершу вберемося в м'яке барвисте пір'я, а потім — у міцні обладунки.

— Чудово! — заплескали всі.

Одягли букви пухнасті костюми й пішли вулицею, пританцьовуючи. Звучали вони м'яко: Д — [д'], Т — [т'], З — [з'], С — [с']. Потім відпочили і вбралися в металеві обладунки. Йшли стрункими рядами, карбуючи крок, і звучали твердо: [д], [т], [з], [с].

Та що це? У хвості колони витанцьовувала Й у пухнастому костюмі. Виявляється, їй до душі припало м'яке вбрання. Вона не захотіла перевдягатися в тверді обладунки. І звук її теж завжди звучить м'яко.

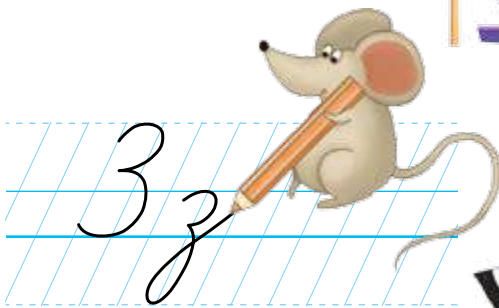
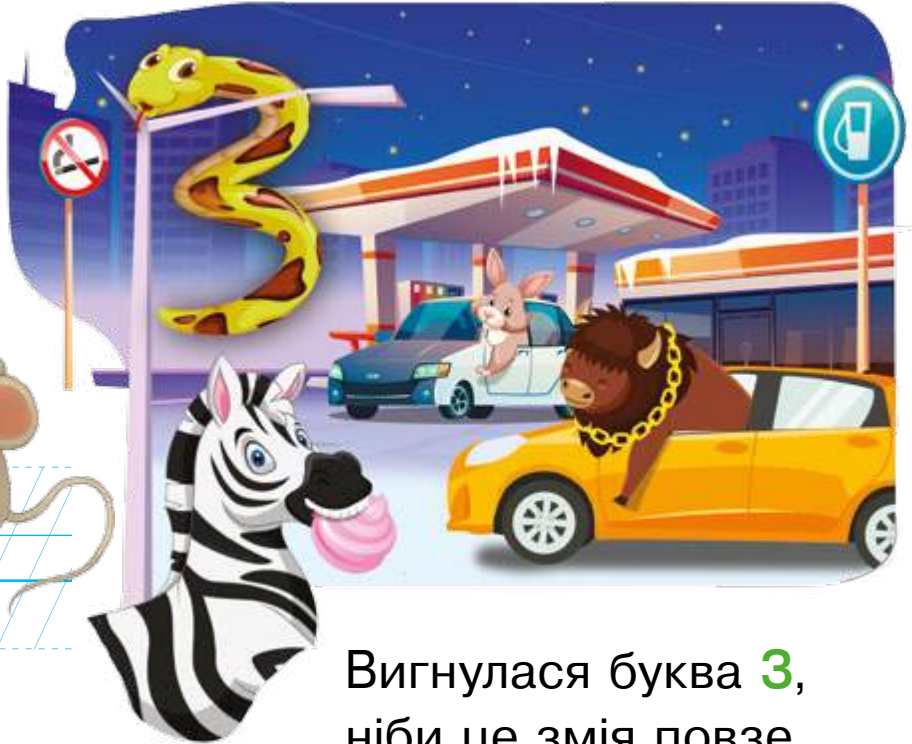
2. Назви якомога більше слів зі звуком [й].

Літера З, звуки [з] і [з']

З з

(зе)

Вигнулася буква **З**,
ніби це змія повзе.

1. Прочитай. Знайди слова.

зи за зо зе зі ноз киз гиз зок зот зог коза

из із оз аз ез моз раз гіз

2. Зberi слова зі складів.

ма зи за ко мок па ка за зли зір

Загадки

1. Послухай або прочитай загадки.
Відгадай їх.

* * *

Добру силу воно має —
з-під землі свій шлях долає,
не-при-міт-не й невеличке,
поїть ріки і кринічки.

* * *

Навкругі вода,
а з питтям біда.
Хто знає, де це буває?

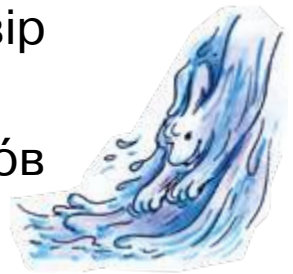
* * *

Стоїть коріто,
повно води наліто.

* * *

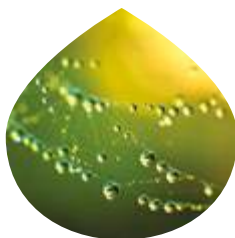
Цей блакитно-довгий звір
має дивну звичку:
з кручі, скелі стрім-го-лів
падає у річку.

2. Що об'єднує ці загадки? Які слова допомогли відгадати їх?

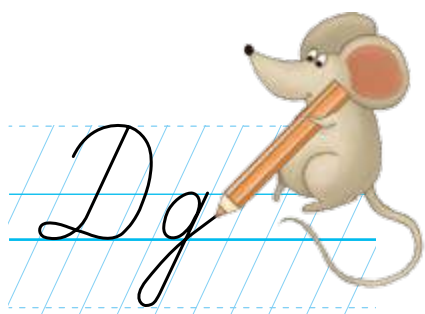
3. Придумайте або пригадайте загадки про різні природні явища, пов'язані з водою. Загадайте їх у класі.

Літера Д, звуки [д] і [д']

Д д

(де)

Вкрила дахом **Д** свій дім —
добре буде жити в нім.

1. Прочитай. Знайди слова, що відповідають на питання **хто?** і **що?**.

де до да ид ід мід дід кід лід дру дро дра

ди ді др дн дол дом дім

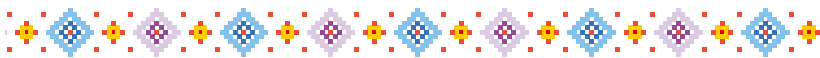
2. Обери підписи до фото.

друг
тренер
тато
дід

мармелад
мед
масло
делікатес

Дві букви — один звук

1. Послухай казку.

Звук для Мушки

Матінка Граматика дуже раділа: усе на світі мало свої назви — слова. Навіть звуки природи люди навчилися наслідувати. Звісно, це не достеменно ті самі звуки, але ж їх легко впізнати! І як шумить вітер між листям: “Ш-ш-ш...”. І як гарчить песик на сусідського кота: “Р-р-р!”. І як гуде важкий жук у повітрі: “Ж-ж-ж...”.

Кругом, здається, лад у Граматики. Та обходячи далекі володіння, вона помітила тендітну Мушку з прозорими крильцями. На диво, Мушка мовчала.

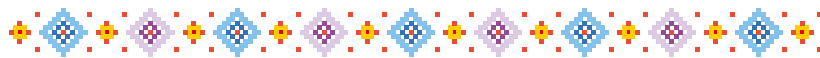
— Ах! — замилювалася Граматика. — Така тендітна комашка має звучати напрочуд ніжно. Ну ж бо, не соромся.

— З усіх твоїх мовних звуків, матінко Граматико, я не можу обрати собі жодного! — ворухнулася крильцями Мушка.

— Візьми, наприклад, [д]! — запропонувала Граматика. — Або [з].

— Д-д-д... З-з-з... Ні, вони геть не пасують мені, — засмутилася комашка. — Боюся, ти не маєш такого, як мені хочеться.

— А проспівай-но їх разом: [дз]!

— Дз-дз-дз... Те, що треба! — зраділа мушка. — Але ж такої літери немає...

— Нічого, — усміхнулася Граматика. — Цей звук можна позначати двома літерами.

— Дз-дз-дз! — повторила Мушка і радісно закружляла в сонячному промінні.

2. Прочитай та порівняй. Пригадай слова, які містять такі склади.

ди – дзи дві – дзві де – дзе дзво – дво

3. Знайди та полічи у вірші всі буквосполучення **дз**.

— Дзень-дзелень, —
дзвонив раз Дзвін,
дзеленчав до Дзиґи він.
Дзиґа Дзвін не помічала,
перед дзеркалом дзижчала.

Людмила Коваль

4. Чому Дзиґа не помічала Дзвона? Про що він хотів сказати подружці?

5. Прочитай речення. Знайди слова, у яких є звук **[дз]**.

Дзеркало на дереві.
Дрізд на паркані.

Ніндзя на дорозі.
Дзиґа на носі.

Зима йде

1. Пригадай зимові явища природи. Прочитай доріжки, що з'єднують однакові зображення.

					
	мій	сій	пий	лий	
	бий	рий	гай	рай	
	йом	йог	йод	йор	
	да	де	ди	ді	
	род	кед	під	тид	
					

2. Прочитайте слова. Об'єднайте їх у два речення.

зі Діти снігом.
грали радо

не сніг ліг на
Йог змерз. і

3. Подивись і прочитай комікс.

Зима

Де ми?

1

Де ліс?

Ой, крила!

2

І носик мерзне.

А скоро зійде сніг?

3

Ні! Зима.

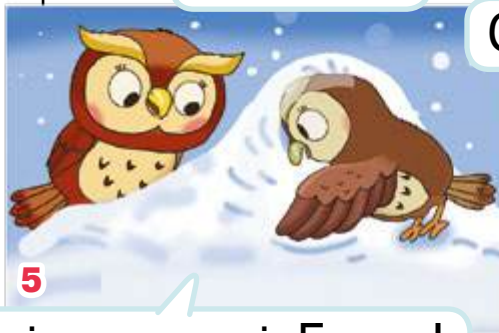
Нема ріки! Гм, кора?

4

Лід!

Сніг легкий!

5

Сніг на землі. Гарно!

А крига — ні.

6

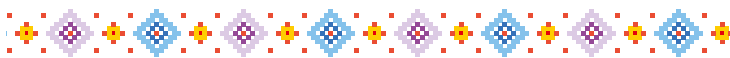

4. Оберіть назву для свого майбутнього малюнка. Створіть його та презентуйте в класі.

Зима несе сніг.
Далека дорога.

Мирні села і міста.
Ми друзі!

Снігові фантазії

1. Послухай або прочитай вірш.

Білий сніг

Білий сніг невпінно сипав,
падав, йшов, кружляв, летів.
Я стояв, очима кліпав,
по-зна-йó-ми-тись хотів.

Кро-ку-вав я з ним у ногу,
у ки-шé-ні набирав,
через місто на дорогу
аж до лісу про-во-джав.

Сніг лишив мені на згадку
сáнки, лижі, ковзані,
а ялинці — білу шапку,
щоб не мерзла до весни.

Леся Вознюк

2. Що робив сніг? Навіщо поетеса використала стільки слів — назв дій? Що робив хлопчик зі снігом? А які снігові забави до вподоби вам?

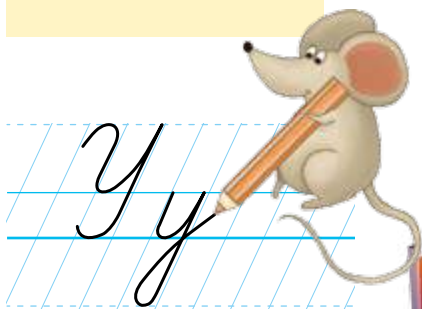
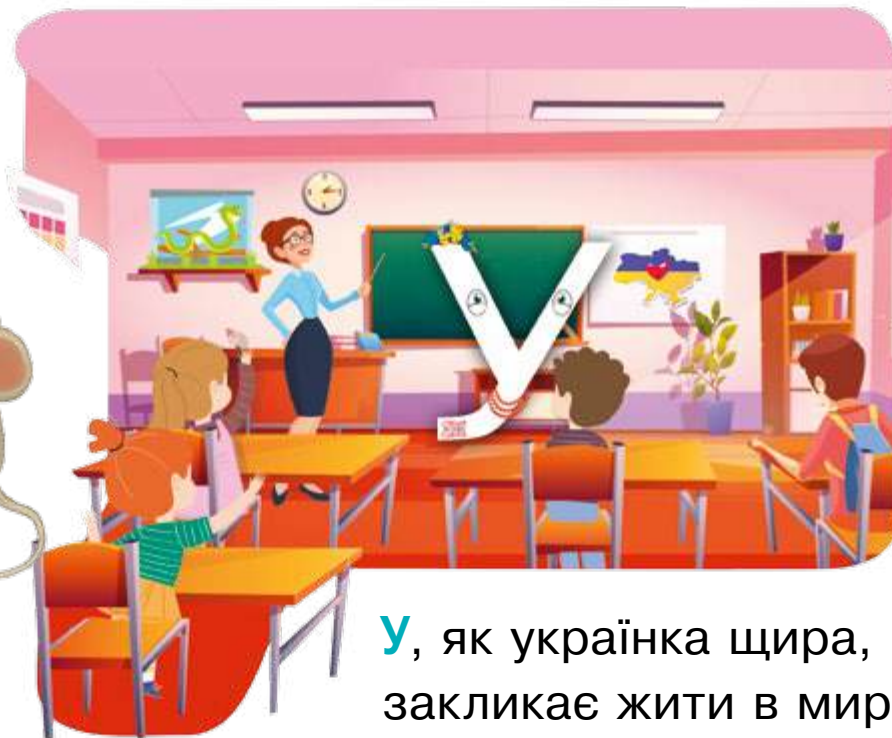
3. Подивіться та обговоріть відеоролик про сніжинки.

svitdovkola.org/um1/2025/media7

Літера У, звук [у]

У у
(у)

У, як українка щира,
закликає жити в мирі.

1. Прочитай склади підряд, через один, через два.

гу пу ру ту гу зу ук уд ус ум ул

ку ду су му лу ут ур ун

2. Прочитай. Знайди в кожному рядку по 2 слова.

нум гум кум сум пум рум лум дум дзум
лун лук лус луп луг лудз лул луз лум

Це — цибуля. А це — лук.

Складаємо речення

Пригадай: речення висловлює певну думку, передає інформацію.

1. Прочитай. Чи є тут речення?

дід іти гори

Дід іде з гори.

2. Прочитай слова. Об'єднай їх у речення.

Коза

лізе

до

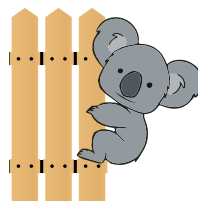
паркан.

Коала

йде

на

млина.

Коли ми розповідаємо про щось емоційно, то в кінці речення ставимо знак **о́клику (!)**. Якщо спокійно, то **кра́пку (.)**.

3. Прочитай. Яка схема якому реченню відповідає?

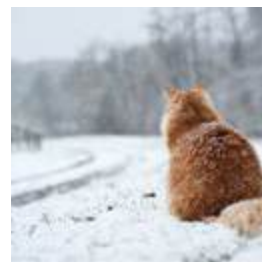
Ой!

Ні.

Мій друг.

Іде сніг!

1 ____.

2 ____ !

3 ____ !

4 ____ .

Крапка і Знак Оклику

1. Послухай казку.

У кожного своя справа

— Завжди прислухайся до людей! — радила матуся Граматика маленькій Крапці. — Коли вони щось розповідають спокійно, то ти маєш стати в кінці речення.

— Домовилися, матусю. Я радо ставатиму в кінці речень, — згодилася Крапка. — Але ж цей знак інколи займає моє місце, — вона тицьнула в бік Знака Оклику.

Той виструнчився, наче ледь стримувався від крику.

— А як же без мене?! — вигукнув Знак Оклику. — Буває, люди хвилюються, чимось захоплюються, обурюються або когось кличуть. Тоді й говорять емоційно —

не говорять, а вигукують! У таких реченнях моє місце в кінці. Я маю дуже неспокійну роботу! Навіть нервову!

— Любий мій, — мовила Граматика, — але ж і радісні вигуки без тебе не обходяться. Тож не нарікай, а пишайся своєю роботою.

2. Прочитай речення з різними інтонаціями відповідно до знака в кінці.

Носоріг заліз на дім!

Носоріг заліз на дім.

Дрізд на сосні.

Дрізд на сосні!

Зимові знахідки

1. Збери пари предметів, прочитавши до-
ріжки буквосполучень, що їх з'єднують.

	дза	дзо	дзу	дзі	
	дзе	дзи	ідз	одз	
	зог	зон	зос	зок	
	дрі	дра	дру	дре	
	гас	гос	гіс	тус	

2. Склади схеми речень.

Де мій друг?

Дай мені руку!

Ріка замерзла.

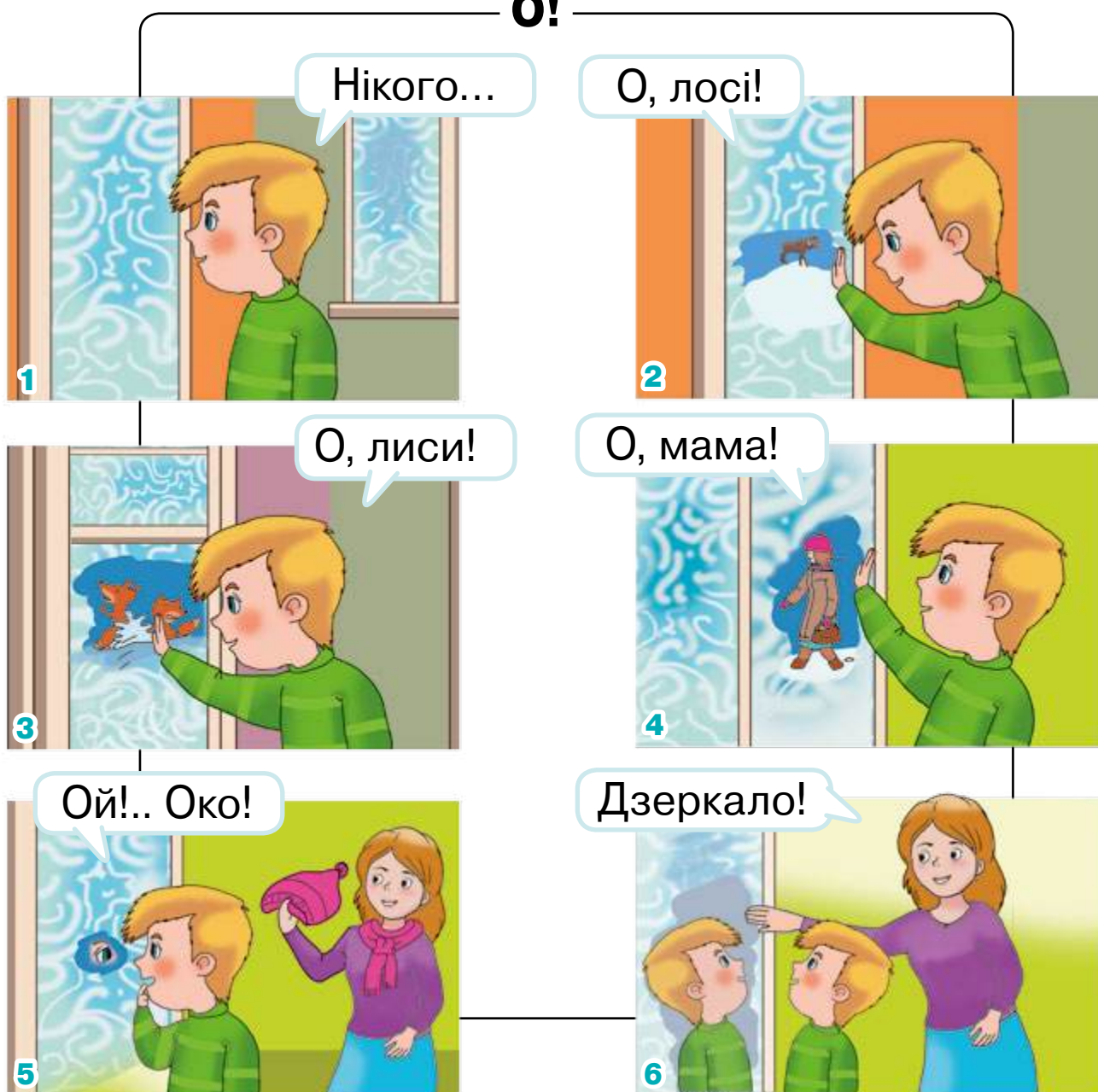
3. Прочитай. Знайди 2 слова.

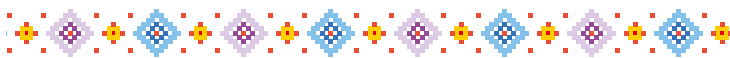
пудзик гудзик судзик ґудзик рудзик лудзик

нуки куки зукі руки дуки

4. Роздивись і прочитай комікс.

О!

Де дізнатися про космос?

1. Послухай або прочитай статтю.

Українці підкорюють космос

А чи знали ви, що українські інженери допомагали американським науковцям будувати ракету “Антарес”?

Українці виготовили перший ступінь ракети. Це такий довгий бак, який використовують для пального. Завдяки йому ракета злітає. Окрім паливного баку, українці виготовили для ракети й інші деталі.

Щоб зібрати одну ракету, потрібно пів року. Над програмою “Антарес” працює ціла команда українських та американських науковців-інженерів.

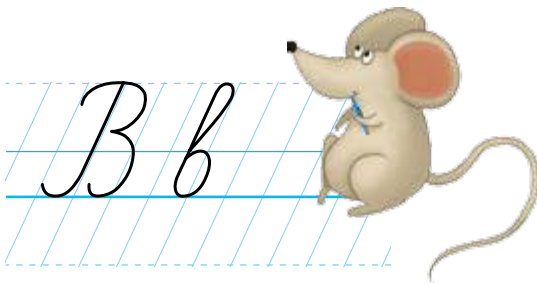

2. Що нового ви дізналися зі статті? Які книжки чи пізнавальні програми про космос вам відомі?

Літера В, звуки [в] і [в']

В в

(ве)

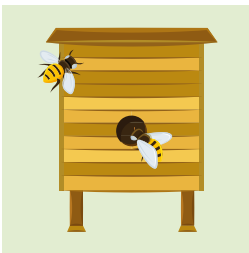
Вільно і гордо іде буква **В**,
наче вітрильник у морі пливе.

1. Прочитай. Знайди слова. Постав до них питання.

ва во ву вні вни вні вов вом вок вод

ві ви ве пив нив мив

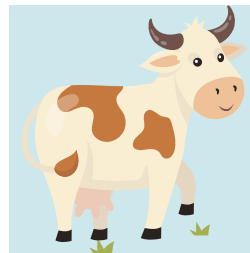
2. Обери правильні підписи до зображень.

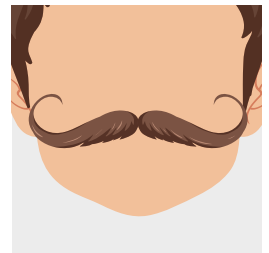
вудка
вулик

вінок
віник

корова
ворона

вуса
дрова

Види речень

1. Порівняй підписи і зображення.

Іде сніг?

Іде сніг!

Вимили руки?

Мимили руки.

Коли ми про щось запитуємо, у кінці речення ставимо **знак питання (?)**.

2. Поставте одне одному запитання, використовуючи слова **що, де, коли, чому, хто**.

3. Яка схема якому реченню відповідає?

Кого несе мама?

1. ____ ____?

Де друзі?

2. ____ ____ ____!

Мій пенал гарний!

3. ____ ____ ____?

Ми нині капосні.

4. ____ ____ ____.

4. Усно складіть речення до схем із завдання 3.

Знак Питання

1. Послухай казку.

Як запитувати

— Сьогодні холодно, — мовив Наголос.

— А ти звідки знаєш? — запитала буква Й і щільніше загорнулася в м'якенький пледик.

— Та я вас питаю, літери! — відповів Наголос.

— Якщо ви хочете про щось запитати, кличте Знак Питання! — нагадала матуся Граматика. — На письмі він стане в кінці речення і покаже, що це не ствердження, а запитання!

Наголос зашарівся, присомлений.

— Справді, забув про Знак Питання. Сьогодні холодно? — виправив себе.

— Ні! — в один голос відповіли букви, які щойно повернулися з прогулянки.

Буква Й полегшено зітхнула.

А Наголос про всяк випадок перепитав, не забувши про Знак Питання:

— Точно не холодно?

2. Навіщо потрібні знаки в кінці речень?

Космічна мандрівка

1. Проведи космонавтів до їхніх ракет, прочитавши доріжки буквосполучень.

	ва	ві	во	ву	
	ви	ве	ав	ив	
	ів	ув	ов	ев	
	ков	кув	кив	кав	
	вне	вні	вно	вна	
	кво	ква	кву	кві	

2. Зберіть слова в пари і запишіть найкумедніші з них.

великі	кволі	модні	веселі	товсті
мавпи	сови	автівки	корови	коти

3. Роздивись і прочитай комікс.

Дослідники космосу

У нас завдання.

Дослідимо нові зірки.

Звідки дзвін?

У мене голка.

Ми — королі космосу!

Вмикай лампу!

Ой! Назад!

Ура!

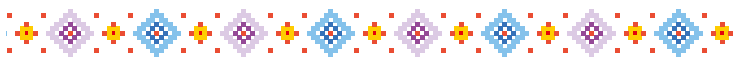
Знову дірка...

4. Знайди в коміксі речення, які відповідають цим схемам. Прочитай їх із відповідною інтонацією.

1 _____.

2 _____!

3 _____?

Що подарувати?

1. Послухай або прочитай уривок із вірша.

Подарунки

О, по-да-рун-ки! О, по-да-рун-ки!
Як же приємно вас дарувати!
У першій коробці — цілунок для мами.
У другій — обійми для тата.
О, по-да-рун-ки! О, по-да-рун-ки!
Як же приємно вас дарувати!
У третій коробці — листівка для тітки.
В четвертій — робот для брата.
О, по-да-рун-ки! О, по-да-рун-ки!
Як же приємно вас дарувати!

Оксана Луцевська

2. Які подарунки згадані у вірші? А які можна ще комусь подарувати? Які подарунки неможливо покласти в коробку?

3. Подивись мультфільм “Подарунок”. Чому хлопчик відкинув цуценя? Чого ми не знали про головного героя спочатку? Як це впливало на наше сприйняття його дій?

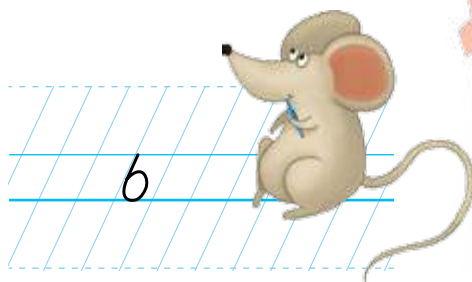

svitdovkola.org/um1/2025/media8

Літера Ъ

Ъ ъ

(м'який знак)

Ъ надувсь щосіли,
наче бульбашка на милі.

1. Прочитай слова. Прислухайся, як звучить приголосний у кінці — твердо чи м'яко.

кінь пень день сіль рись олень зелень півень

М'який знак не позначає окремого звука, а лише пом'якшує попередній приголосний.

р и с

р и с ь

2. Склади звукові схеми до двох слів із завдання 1.

Робота для М'якого Знака

1. Послухай казку.

Особлива літера

З-поміж усіх букв у країні Мові вирізнявся Ъ — М'який Знак. Ох і мала Граматика з ним мороку! Змалечку був легковажним.

— Який звук позначатимеш? — допитувалась матуся.

— Не хочу нічого позначати! — оголосив Ъ.

— Так не буває! — ураз посуворішала Граматика. — Кожен має якусь роботу виконувати. Мерщій іди до літер будувати слова. Побачимо, на що ти здатний.

— Та навіщо я їм? — знову спробував відкараскати-ся Ъ. — Я ж не позначаю жодного звука, я просто порожнє місце!

— Е ні, любий! Ти — знак, а отже, щось та значиш!

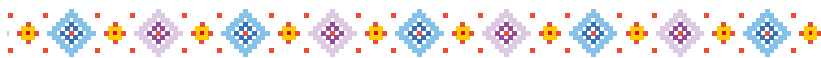
Прийшов Ъ на роботу. Бачить, літери побудували слово СИН. Прилаштувався до них у кінці й слухає, як тепер слово звучить.

— СИНЬ.

— Синь — це ж синій колір! Зовсім нове слово! Бачиш, який ти важливий!

Відтоді Ъ залюбки позначає м'якість попередніх приголосних.

2. Прочитай склади.

онь инь інь ань ать еть ить уть

ось есь ись усь орь ерь ирь ірь

3. Добери звукову схему до кожного слова.

1 [— • —]

2 [— • —]

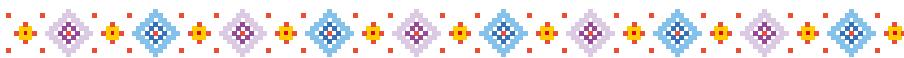
3 [/ • — • —]

4 [— • — / — • —]

4. Обери підпис до фото. Визнач знаки в кінці речень.Сядь на пеньок
Дерева сплять
Надворі слизько**5.** Запиши слова. У яких із них потрібен м'який знак?

ніс лос кін млин пен рис рис

Сніговикова пригода

1. Прочитай або послухай вірш.

Сніговик-хвалько

Сніговик, задерши носа,
Поглядав на нього скося:
— Гарна морква, свіжа, файна,
Ніс красивий, надзвичайний...
Вихвалявся, аж спітнів.
Раптом... враз закам'янів:
Зайченятко зголодніло
Та й морквинку відломило!
Хрум!

За Ксенією Бондаренко

2. Яку емоцію відчував сніговик на початку вірша? А яку тоді, коли закам'янів? Придумайте позитивне завершення пригоди.

3. Потренуйтеся поглядати на носа скося та промовляти слова-вихваляння. Пострибайте, як зайчики. Кому яка роль більше до вподоби?

4. Підготуйте елементи костюмів та інсценізуйте вірш, додавши кінцівку.

Зустрічаємо Різдво!

1. Послухай або прочитай вірш.

На Різдво

На Різдвяні на свята
В нас традиція проста:
Їдемо Різдво стрічати
До бабусиної хати.
Я вже скучив, тож радію,
Про смачні гостинці мрію.
І вже з двору аромати
Так і ваблять нас до хати!
Час до столу, та спочатку
Ми співаємо колядки,
І в святковім почутті
Всі смакуємо куті.

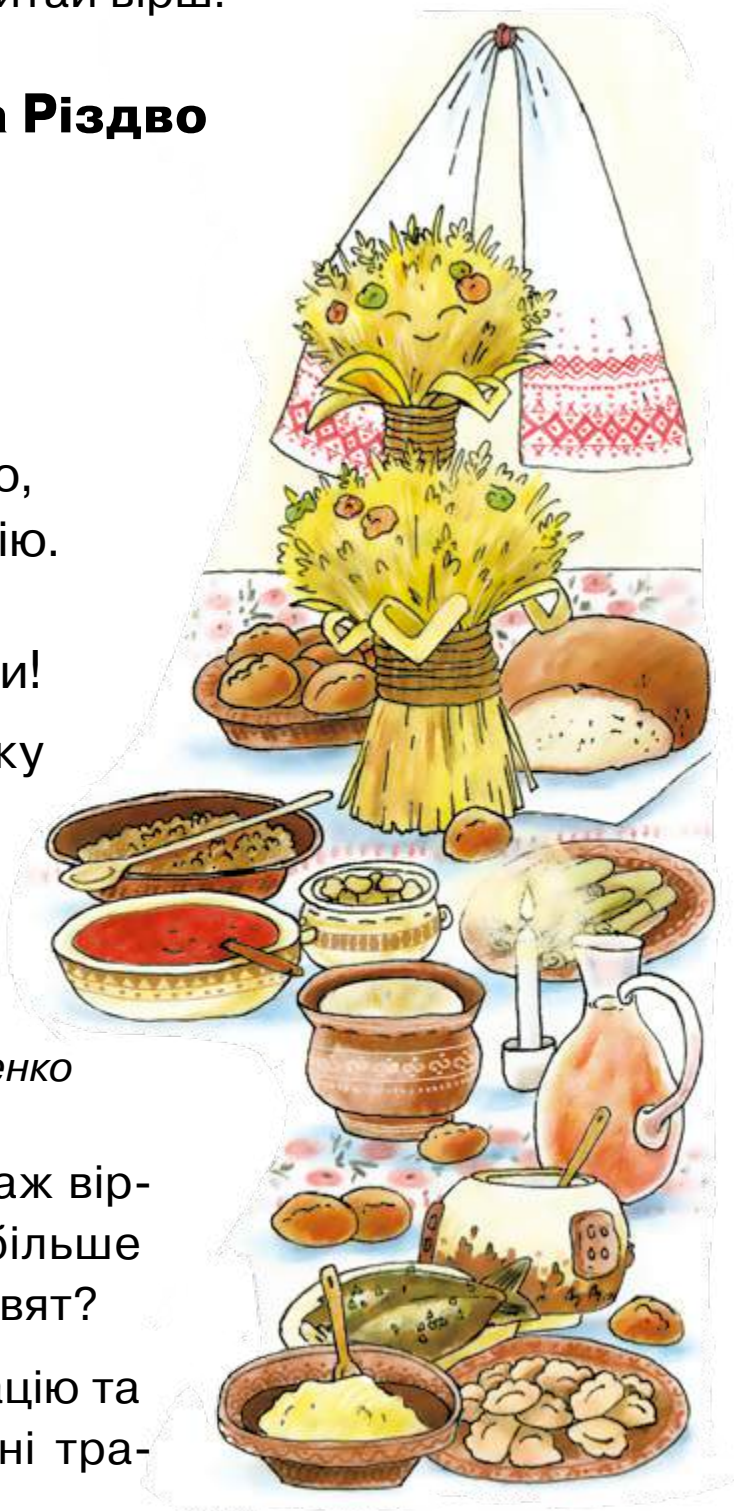
Вікторія Ніколенко

2. Чому радіє персонаж вірша? А що тебе найбільше хвилює напередодні свят?

3. Розгляньте ілюстрацію та розкажіть про різдвяні традиції України.

Літера Ш, звуки [ш] і [ш']

Ш ш

(ша)

В букви **Ш** свої секрети:
схожа буква на штахе́ти.

1. Прочитай склади підряд, через один, із кінця.

ша шо шу иш іш еш шку шко шки шка шке

ше ші ши уи ои аи муи мои

2. Склади і прочитай різні речення.

Миша

шила

куліш.

Кішка

мішав

шаровари.

Шпак

шукав

пошту.

Кінь

куштувала

банош.

Літера Х, звуки [х] і [х']

Х х

(ха)

Х стоїть, як халабуда.
Хто в цій хатці жити буде?

1. Прочитай склади підряд, через один, через два.

ха ху хі хав хал хні хлі хві хво хве

хо хе хи ух ах их рух мух

2. Прочитай текст.

Складали ми із Хомою і Христиною. Та от хале-
па! Одного нема.

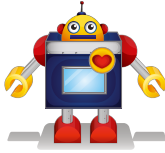
Хутко ми знайшли деталь. Христина сіла на пазл!

Гарні вийшли на картині!

Зі святом!

1. Роздай подарунки, прочитавши відповідні доріжки буквосполучень.

					
	ша	шу	ши	ші	
	хі	хи	хо	ха	
	ше	шо	ох	ах	
	иш	еш	уш	ош	
	іх	ех	ух	их	
					

2. Прочитайте слова. Складіть речення з одним із них.
хороші гроші шахи хвіст халва халат горіхи

3. Роздивись і прочитай комікс.

Гостини

Запросимо Миколку на гостину?

1

Так!

У понеділок?

2

У нас уроки.

У вівторок?

3

У нас співи.

У середу?

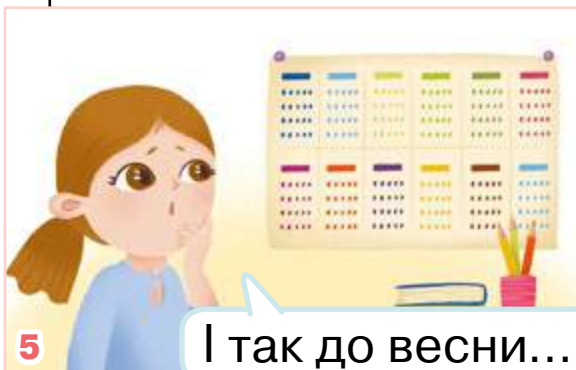
4

У нас прогулянка!

Ну, тоді Миколка прийде наступного року!

5

І так до весни...

6

4. Придумай та промов побажання на свята своїм однокласникам і однокласницям.

Бажаю тобі здоров'я та мирного неба.

Українська абетка

Аа

Бб

Вв

Гг

Ґґ

Дд

Ее

Єє

Жж

Зз

Ии

Іі

Її

Йй

Кк

Лл

Мм

Нн

Оо

Пп

Рр

Сс

Тт

Уу

Фф

Хх

Цц

Чч

Шш

Щщ

Ь

Юю

Яя

Українська абетка

Аа

Бб

Вв

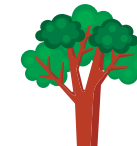
Гг

Ґґ

Дд

Ее

Єє

Жж

Зз

Ии

Іі

Її

Її

Кк

Лл

Мм

Нн

Оо

Пп

Рр

Сс

Тт

Уу

Фф

Хх

Цц

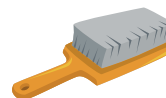
Чч

Шш

Щщ

Ь

Юю

Яя

